

Den næste sag på dagsordenen var:

7) *Forespørgsel nr. F 14:*

Forespørgsel til kirkeministeren:

»Vil ministeren redegøre for, på hvilke områder og i hvilket omfang folkekirken har en særlig stilling i sammenligning med statsinstitutioner, jfr. grundlovens § 66?«

Af Margrete Auken (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 30/3 84. Fremme af forespørgslen vedtaget 5/4 84).

Begrundelse

Margrete Auken (SF):

Under valgkampe sker der mange mærkværdige ting, og de færreste af dem fortjener at blive husket. Men ved den sidste var der alligevel en sag, der ikke skal pakkes af vejen, nemlig debatten om forholdet mellem staten og kirken. Anledningen, den TV-transmitterede juleaftensgudstjeneste, er der ingen speciel grund til at hæfte sig ved. Ej heller, at hr. Erhard Jakobsen greb denne anledning til at luften sin velkendte hang til statslig kontrol med alt og alle. Centrum-demokraternes østtyske manerer er ikke en forespørgsel værd ...

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg må bede om lidt mere ro i salen.

Margrete Auken (SF):

Langt mere bemærkelsesværdigt var det, at vores kirkeminister også greb anledningen, i fuldstændig modsætning til, hvad man skulle vente af en venstrepolitiker. Dette siger jeg faktisk ikke ironisk. Har det på mange andre områder knebet med at få realiteter bag venstres påståede kærlighed til det frie ord, har det faktisk været tilfældet, når det gjaldt kirken. Statslig omklamring af folkekirken har vistnok altid været bekæmpet af venstre, hvorfor man skulle tro, at når venstre sad inde med kirkeministeriet, ville ministerens reaktion over for hr. Erhard Jakobsen have været: fingrene af fadet, vi skal ikke blande os i kirkens indre anliggender, hvortil jo først og fremmest forkyndelsen hører.

Til manges forbløffelse reagerede kirkeministeren meget statsligt og meget lidt liberalt og behandlede skråsikkert den pågældende

præsts biskop, som om han var en slags departementschef, der blot skulle videregive oplysninger til ministerens behandling og afgørelse af sagen. Lykkeligvis havde biskoppen åndsnaerværelse nok til ikke at parere ordre, men opfylde sin embedsforpligtelse i stedet.

Sagen fortsatte naturligvis efter valget. Ministeren fastholdt sin ærkebiskoppelige selvforståelse og beredte sig på at belære de forsamlede biskopper om, hvordan de skulle varetage deres tilsyn med præsterne. Det kom til at gå noget anderledes. På bispemødet den 31. januar 1984 fremlagde de ni øvrige bisper en erklæring, der støttede biskop Bertelsens fortolkning af bispeembedets tilsynsret og -pligt.

Desværre var bispeerklæringen ikke så klar, som man kunne ønske. Den afsluttende passus om, at en klager kan gå videre til ministeren, når han er utilfreds med bispens afgørelse, var mildt sagt forvirrende. Men tilsyneladende fik ministeren i sin tilslutning til erklæringen klaret forvirringen, idet hun understregede, at i tjenstlige sager havde ministeren den endelige afgørelse – altså den relevante og selvfølgelig sondring mellem de tjenstlige forpligtelser og de forkyndelsesmæssige.

Men der var megen forvirring tilbage på grund af ministerens statskirkelige udtalelser både mundtligt og skriftligt, så kirkeudvalget kaldte ministeren til samråd, især med henblik på en afklaring. Det fik vi så sandelig, og den blev stadig tydeligere, efterhånden som opfølgende spørgsmål blev besvaret. Sagen kom til at ligne det skæve tårn i Pisa: jo mere de byggede, jo skævere blev det. Jo mere hun svarede, jo statskirkeligere optrådte hun. I stedet for at få sig mingeleret på plads i venstres gamle position fik hun så at sige alt, hvad der hørte præsteembedet til, gjort tjenstligt, inklusive præsteløftet.

Ud over denne helt groteske forestilling om tjenstemænd generelt, som herved kom til syne, fik vi hendes ønske om fuldstændig statslig kontrol med kirken klart demonstreret. Blev denne holdning ikke modsagt, ville der være grund til at være bange. Derfor var en åben debat i folketinget uomgængelig. Kirken havde krav på at høre, hvor dens øverste styrende forsamling er henne i denne sag.